

UiO : **Nordisk institutt for sjørett**
Det juridiske fakultet

Styringssystemet for energiunionen: rettslige virkninger for EØS-landet Norge?

Catherine Banet
Førsteamanuensis, Ph.D, LL.M
Petroleums- og energirett avdelingen
catherine.banet@jus.uio.no

Vindkraftseminaret
13. november 2018, Oslo

UiO : **Nordisk institutt for sjørett**
Det juridiske fakultet

1. Ny dynamikk og sentrale forpliktelser
2. Nærmere om plankrav
3. Nærmere om kontrollmekanismer
4. EØS-relevans
5. Mulig norsk deltagelse i styringssystemet

1. En ny dynamikk rundt noen sentrale forpliktelser

- **Plankrav:** utarbeidelse av **integreerte energi- og klimaplaner**
- **Rapporteringskrav:** **nasjonale fremdriftsrapporter**
- **Kontrollmekanismer** («monitoring»): Kommisjonens vurdering av nasjonale planer, fremdrift og måloppnåelse (årlig State of the Energy Union)
- **Justeringer** basert på tilbakemelding fra kontrollmekanismer.
- **Langsiktige strategier**
 - Utarbeidelse av langsiktige strategier: innen 1. januar 2020, og deretter 1. januar 2029 og hvert 10. år (med en oppdatering hvert 5. år hvis nødvendig. Strategien må ha et 30 årsperspektiv.

2. Plankrav

- **Behov** for å strømlinjeforme medlemslandenes planlegging og rapportering (European Council conclusion, 24. oktober 2014)
- **Nasjonale integreerte energi- og klimaplaner**
 - Skal redegjøre for: nasjonale mål, nasjonal bidrag til felles EU mål, beskrivelse av nasjonale tiltak for hver dimensjon i energiunion (5): forsyningssikkerhet, et fullt integrert indre energimarked, energieffektivisering gjennom reduksjon av energietterspørsel, avkarbonisering av økonomien, og forskning og innovasjon.
 - forpliktende mal (template) (art. 3, Vedlegg I)
- **Tidsplan:**
 - Innen 1. januar 2019, og deretter hvert tiende år. 1. periode: 2021 to 2030
- **Nasjonalt konsultasjonssystem** (art. 10):
 - «Energdialog» med alle stakeholders. (lokale myndigheter, samfunnsrepresentanter, næringslivet, investorer, mv.
 - Skal drøfte de ulike alternativene.
- **Løpende dialog** mellom MSene og Kommisjonen, og mellom MSene.
 - Forutsetter regionalt samarbeid: system for **regionale konsultasjoner**
- Måling av fremdrift for **utfasing av energisubsidier**, spesielt for fossile brensler.

3. Kontrollmekanismer

- Formkrav: må levere en plan.
- Metodikk:
 - **Indikatorer** – etterlevelsessystem basert på europeiske nøkkelindikatorer
 - **Trajectories for fornybarenergi og energieffektivisering**
- **Rekommandasjon** (henstilling) fra Kommisjonen til MSene.
- Fornybarenergi:
 - «**ambition gap**»
 - «**delivery gap**»
- Justeringer:
 - «**Gap-filler mechanism**»:

4. Vurdering av EØS-relevans

Utgangspunkter:

- Hjemmelsgrunnlag: art 192(1) og art 194(2) TFEU
- Bygger på regelverk som allerede er innlemmet (med plankrav) og knytter seg til det indre energimarkedet.
 - «This regulation should integrate, amend, replace and withdraw certain planning, reporting, and monitoring obligations currently contained in sectorial energy and climate Union legislation to ensure a streamlined and integrated approach: Directive 94/22/EC licensing directive; Directive 98/70/EC; Directive 2009/31, directive 2009/73 natural gas, Directive 2010/31/EU Energy Performance of Buildings, ...»
- Formvalg: en forordning.

Momenter til vurdering:

- EU-mål, ikke EØS-mål: ikke ukjent problemstilling
- Norge berammet av de 5 dimensjonene?
 - Delvis relevant? Mulig avgrensning mot energisikkerhet.
- Tett kobling mellom klima- og energipolitikk, både på EU og internasjonalt nivå (Paris-avtalen)

5. Mulig norsk deltagelse i styringssystemet

- **Praktisk utfordringer:**
 - Tidsrammen: utkast til første planer allerede innen 31. desember 2018. Kommisjonen med sine første anbefalinger innen 30 juni 2019. Endelig versjon av nasjonale planer: 31. desember 2019.
- **Plankrav og rapporteringskrav:**
 - Jf erfaring fra National Allocation Plans under kvotedirektivet. Spm.: ESAs kapasitet til å håndtere planene, og politisk vilje til å prioritere det.
 - Utfordrende: rekommendasjon (henstilling) fra Kommisjonen om utkast til nasjonalplan.
 - Sanksjoner.
- **Kontrollmekanismen – ikke ukjent problemstilling:**
 - Kontrollmekanismer under forrige mål – 2020
 - Hvordan ble de 2020-målene gjennomført i EØS-avtalen?
 - Påminnelse: Kommisjonens og ESAs kontrollkompetanse.
 - Praksis.

- Alternativ løsning: å fornekte deltagelse. Vanskelig og kanskje ikke ønskelig:
 - Sikre **homogenitet** i EØS-området:
 - Tilgang til den nye **EU Renewable energy financing mechanism**
 - Deltagelse i komiteer:
 - «Energy Union Committee»
 - Climate change committee
 - Legger opp til økt regionalt samarbeid: planene skal utarbeides i samarbeid med Kommisjonen, men også med andre land
 - Skal tar utgangspunkt i etablerte grupper, bl.a.: The North Seas Countries' Offshore Grid initiative (NSCOGI), Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP).
 - Kan bygge på erfaring fra Concerted Action – RES Directive
 - Trenger ikke Traktat denne gangen (felles sertifikatmarked med Sverige) og Stortingsvedtak (avhengig av nytt regelverk)

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Oppsummering

- Styringssystemet har for mange relevante dimensjoner for å ikke bli innlemmet i EØS-avtalen, **MEN** kan likevel åpne for tilpasninger (delvis relevant / unntak).
- En omfattende prosess. Styringssystemet har potensialet for å bli den nye ACER-debatten.
- Men den åpner også for nye muligheter for Norge (særlig regionalt) ...
- ... som kanskje ikke har noe valg.

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Takk for oppmerksomheten!